րով: Երկուսն էլ զգում են, որ նրանք միասին պիտի ձգտեն ընդհանուր նպատակներին և կանչված են միասին պատերազմել կրթութեան և առաջադիմութեան գործի համար: Գերմանացիների ամենամեծ արժանաւորութիւնը. ասում է իտալական թերթը, այն է, որ յաղթութենից յետոյ էլ նրանք մնացին համեստ և աշխատասէր: Իտալիան զարմանում է այն երևոյթի վրա, թէ նրանց մէջ գիտութիւնը, կրթութիւնը և չափաւորութիւնը միացած են մի կողմից զինուորական գիտակցութեան (կարգապահութեան) և միւս կողմից քաղաքական մեծ ձեռնարկութիւնների հետ: Այդ երկու երկիրները պիտի ձեռք ձեռքի տուած պատերազմեն կրթութեան ընդհանուր թշնամիների դէմ և յաղթող. մեան առաջադիմութեան անուանով":

ՏԱՃԿԱՍՏԱՆ

Նորերումս հաւաքվեցաւ Կ. Պօլսում և իր նստերը բաց արաւ գիտնականների միջազգային ժողովը, որ նպատակ պիտի ունենայ քննել խօլերայի և նրան նման ախտերի պատճառները և որոնք միջոցները այդ հիւանդութիւններին առաջն առնելու:

Գերմանական „Kölnische Zeitung" լրագրում կարդում ենք, որ Կ. Պօլսի Գալաթայի ուսումնարանը և բժշկական ճեմարանը վաղուց է որ ենթարկված էին ֆրանսիական ազդեցութեանը և առարկաները ֆրանսերէն լեզվով էին դաս տրվում: Մանաւանդ այդ ուղղութիւնը նշանակութիւն ստացաւ. երբ այդ ուսումնարանը յանձնվեցաւ ֆրանսիական փայրի վ'րոյ ոգով կրթված Խսադ-փաշային: Քանի մի ժամանակից յետոյ այդ ուղղութիւնը փոխվեցաւ և ուսումնարանը յանձնվելով մի հային, ֆրանսիական լեզվի տեղը մտցնվեցաւ թուրքաց լեզուն: Բայց այժմ ուսումնարանը և բժշկական ճեմարանը նորից ենթարկվեցան իրանց առաջվայ ուղղութեանը: Փետրվարի 18-ին տէրութիւնը պաշտօնապէս վարձարեց պատուանշաններով երեք Ֆրանսիայի պրոֆէսօրներին և յայտնեց ֆրանսիական լեզուն տիրապետող բժշկական ճեմարանի մէջ:

ՆԱՄԱԿ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻՑ *)

Ամերիկայի հետ անծանօթ մարդուն անհաւատալի կերևայ որ այս երկրում ամեն ոյժերը, բոլոր եռանդը ուղղած է դէպի հնարագիտութիւն, մանաւանդ նոր մեքենաների հնարելը: Առանց չափազանցութիւն անելու, կարելի է ասել, որ ամեն օր նոր մեքենաներ են հնարվում, նոր պրօէկտներ են առաջարկում, և ոչ հարիւրներով, այլ հազարներով…

Հարուստները բազմաթիւ են, որք այդ ճանապարհով կարողութեան մեծ աստիճանին են հասել: Նորերումս տեղական մի թերթի մէջ կարդացի հետևեալ թուանշանները՝ Նիւ-Եօրկ քաղաքում հարիւր միլիօն ռուբլից ոչ պակաս կարողութիւն ունեցող անձանց թիւը 8 է, կիսուն միլիօն կարողութիւն ունեցողները՝ 15 են, մէկից մինչև 20 միլիօն ռուբլի կարողութեան տէր մարդիկը 800 են, հարիւր հազար ռուբլուց մինչև մի միլիօն կարողութեան՝ 15,000 են:

Իսկ այն անձանց, որք հարիւր հազարից պակաս կարողութիւն ունեն,—չեն էլ հաշվում:

Այո, ժողովուրդը հարուստ է և պիտի խոստովանած, որ հրապարակական աշխատանքները և շինութիւնները անհաւատալի հոյակապ են և ոչինչ չեն խնայում ամերիկացիք դոցա գլուխ բերելու համար:

Կը բերեմ քանի մի օրինակներ՝ այստեղի հրապարակական այգի (Central-Park) որ եթէ ռուսաց չափով հաշվեմ, 300 դէսիատին տարածութիւն կունենայ, նստել է (չը հաշված հողի գինը 16 միլիօն դօլար (մօտ 22 միլիօն ռուբլի): Շինվող փոստի կառավարութեան բաժանումն մարմարինից և երկաթից, մինչև այժմ նստել է 22 միլիօն ռուբլի և դեռ աւարտած չէ: Վերջապէս շինվում է մի ահագին կամուրջ, որ կը լինի ամենամեծը ամբողջ աշխարհի մէջ, պիտի կապի Նիւ-Եօրկ քաղաքը Բրուկլինի հետ և կունենայ 6 վէրստ երկարութիւն: Կամուրջի տակ կանցնեն ամենամեծ շոգենաւեր և նաւեր, իսկ ինքն կամուրջի վրա կը լինեն երեք ճանապարհ՝ մինը երկաթուղի, միւսը ձիաների երկաթի ճանապարհ, երրորդը հետևակների համար:

Այդ տեսակ բաներին, ով Ամերիկա չէ տեսել, դժուար կը հաւատայ և հրաշք կը կարծէ…: Այդ կամուրջը շինելու համար նշանակված է 40 միլիօն ռուբլի…: Ահագին փողեր,—բայց ամերիկացիների համար չնչին գումար….

Դարձեալ կը հաղորդեմ մի նորութիւն: Այստեղ ամեն տեսակ երկաթուղիներ կան՝ հողի մակերևոյթի վրա, ստորերկրեայ, փողոցների տակ և վերջապէս օդի մէջ: Վերջիններին հետ ձմեռը է, պատահում են դժբաղդութիւններ՝ վագօններ և շոգեկառքեր թռչում են ռէլսներից և մեծ բարձրութենից վայր են ընկնում: Բայց ամերիկացին երկար չը մտածելով, նորից մշակում է մի նոր պրօէկտ օդի երկաթուղիների համար: Մի պարոն նորերումս առաջարկած է մի պրօէկտ՝ շինել օդի մէջ մի երկաթուղի, երկաթէ խողովակների միջոցով: Խողովակները դիամէտրում 2 սաժէն մեծութիւն կունենան, նրանց մէջ կը դարավին ռէլսները, իսկ լոյսի համար խողովակի վերի կողմը ապակեայ պատուհաններ կունենայ….

Ասում են, որ պրօէկտը քննվում է վարչութենից և պիտի շուտով հաստատվի՝ այստեղ պրօէկտները երկար չեն պահում անգործադրելի:

Ինչպէս յայտնի է, աշխարհի ամեն ծայրերից անթիւ գաղթականները գալիս են Ամերիկա: Զանազան երկիրներից գաղթել ցանկացողներին հարկաւոր տեղեկութիւնները հաղորդելու, Ամերիկա նոր հասնող գաղթականներին նրանց համար անծանօթ երկրում առաջին քայլերը հեշտացնելու, նրանց օգնելու, տեղեր ու պարապմունք ճարելու համար,—վաղուց է որ կազմված է այստեղ զանազան ազգութիւններից փոխադարձ օգնութեան ընկերութիւններ: Իւրաքանչիւր ընկերութիւնը նպատակ ունի օգնութիւն հասցնել իր ազգութեանը պատկանող նոր եկած գաղթականներին: Անցեալ տարի կազմվեցաւ և ռուսներից մի այդպիսի ընկերութիւն, որ անվանվում է Русскій кружокъ взаимной помощи въ Нью-Іоркѣ, Նիւ-Եօրկի փոխադարձ օգնութեան ռուս շրջան:

Նիւ-Եօրկ. 5. փետրվ. Բ.

*) Մասնաւոր նամակից քաղուած:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

,,Kolnische Zeitung" լրագիրը հաղորդում է որ Լօնդօնում մի քանի Եապօնացիք դիտաւորութիւն ունեն մի եապօնական լրագիր հրատարակել «Տայի Սէի Շիմբում» (մեծ արևմտեան նորութիւն) անունով: Թերթը կը լինի պատկերազարդ և բացի եապօնացիներից աշխատակից կը լինի եապօնական լեզվի պրօֆէսօր, անգլիացի պ. Սօմմէրսը: Անգլիայում և Ամերիկայում կան այժմ մօտ 700 եապօնացիք, մեծ մասամբ ուսանողներ: Մի ժամանակ և չինական լրագիր կար Լօնդօնում «Սլացող վիշապ» անունով, բայց խմբագրված է եղել անգլիացիներից:

***

Գերմանական ,,Sonntags-Blatt" շաբաթաթերթի մէջ կարդում ենք հետևեալը՝ Ամերիկայի միացեալ նահանգների նախագահն առաջ ստանում էր տարեկան 25,000 դօլար ռոճիկը, իսկ այժմ դիտաւորութիւն կայ մեծացնել ռոճիկը մինչև 50,000 դօլար: Այդ երկրի նախագահներից մեծ մասը իրանց պաշտօնը թողնելուց յետոյ, ոչ թէ միայն չէին հարստանում, բայց և շատ անգամ վերջին չքաւորութեան մէջն էին վերջացնում իրանց օրերը, որ ապացոյց է նրանց ազնւութեան: Ահա օրինակներ՝ երևելի Թոմաս Ջէֆէրսօն ութ տարի նախագահութիւն վարելուց յետոյ, երբ մտաւ մասնաւոր կեանքը, այնպէս նեղ նիւթական դրութեան մէջ էր, որ Վիրգինիա նահանգի վարչութենից թոյլտուութիւն խնդրեց իր հայրական կալվածքը վիճակախաղ դցել, իր պարտքերը վճարելու համար: Ջամս Մունրօէ այնքան աղքատ մեռաւ, որ ազգականները նեղութիւն էին քաշում նորա թաղման ծախսը վճարելու: Մէդիսօն նիւթապէս անմխիթար դրութեան մէջն էր: Վերջապէս Անդրէվ Ջակսօնը ստիպվեցաւ գրաւ դնել իր բոլոր կայքը, պարտատէրերի պահանջողութիւններին լրում տալու համար:

***

Մեզ գրումեն Երևանից, որ Յ… Գ…եանց անունով մի պարոն, առաւօտեան շուտ տանից դուրս գալով, այլ ևս չէ վերադառնում և անյայտանում է: Այդ նոյն պարոնն է, ասում է մեր թղթակիցը, որ անցեալ տարի իր հիւանդութեան ժամանակ 1500 ռուբլի կտակել էր Երևանի երկսեռ դպրոցին, բայց առողջանալով, իր կտակը յետ առաւ:

***

«Մասիսից» տեղեկանում ենք, որ Վանի «Արծիւ Վասպուրականի» լրագրի առաջին թիւը հրատարակվեցաւ և ահա ինչ է քաղում Կ. Պօլսի թերթը Արծիւից՝ »Կը լսենք, որ անցեալներ Վանայ Սեան գիւղի մէջ անհելի գազան մը (?) երևցած է, որն որ խոզու գլխոյ և ականջներու պէս գլուխ ու ականջներ ունի, կապիկի պէս ալ ճանկեր: Ցորեկները չերևնար, բայց գիշերները անվախ գիւղին մէջ կը պտտի եղեր: Շուները երբէք չեն համարձակիր մօտենալ իրեն: Շատ մ'ալ մեռելներ, կըսեն, հանած է գերեզմաններէն: Կը պատմեն որ այս գազանը Պարսկաստանէն՝ առաջ Լիմ, յետոյ Ջարանց և Սեան անցած է (?): Ժողովուրդը ասոր խօրթլախ կամ մարդագայլ կանուանէ"

Բնագիտութեանը մեծ ծառայութիւն կանէր «Արծիւի» խմբագրութիւնը եթէ ճիշդ տեղեկութիւններ հաղորդէր պարսկական կենդանու այդ նոր տեսակի վրա, որ ներկայացնում է եւրօպական գիտութեանը մինչև այժմ անծանօթ խառնուրդը՝ էշի, կապիկի, մարդու և գայլի կազմվածքներից:

Երկրորդ ներքին 5% փոխառութեան մարտի 1-ին արած տիրաժի մէջ դուրս եկած տոմսակները, որոց տարած գումարը 500 ռուբլի է՝

№ սէրի	№ տոմ.	№ սէրի	№ տոմ.	№ սէրի	№ տոմ.	№ սէրի	№ տոմ.
176	28	5109	30	10513	21	15414	3
238	34	5153	50	10556	31	15423	42
415	32	5173	38	10908	28	15440	23
480	25	5199	40	10940	27	15688	38
496	28	5215	18	10943	12	15749	31
561	15	5290	14	11113	31	15839	28
997	48	5314	33	11132	41	15896	9
1129	2	5335	33	11302	22	15949	29
1235	49	5371	45	11345	27	15988	41
1241	20	5428	32	11350	3	15996	24
1339	20	5496	6	11398	50	16036	41
1344	12	5695	20	11440	12	16235	7
1366	38	5910	32	11498	10	16237	27
1395	26	6314	8	11640	27	16276	31
1403	18	6500	35	11647	2	16286	20
1499	25	6553	19	11747	45	16355	24
1516	29	6659	31	11768	12	16394	28
1579	2	6672	47	12000	25	16447	8
1580	6	6764	36	12094	35	16497	28
1588	24	6845	49	12095	32	16623	22
1685	17	6848	45	12105	1	16629	38
1717	18	6894	10	12185	6	16779	29
1769	40	6941	38	12289	48	16846	26
1832	13	6992	45	12297	13	16891	3
2030	12	7080	16	12318	26	16931	30
2078	45	7091	9	12611	3	16932	32
2166	19	7095	5	12704	25	17001	42
2170	42	7250	7	12759	6	17101	40
2250	16	7336	13	12898	7	17174	28
2401	25	7363	24	12898	34	17181	40
2469	35	7390	1	12922	26	17194	47
2527	10	7391	2	12932	4	17358	14
2532	15	7465	45	13185	34	17611	18
2559	26	7535	3	13414	6	17678	36
2840	6	7616	22	13418	32	17803	30
2878	21	7652	30	13446	32	17834	23
2949	18	7717	49	13584	7	17880	27
2987	40	7806	39	13753	44	17882	3
3017	44	7867	44	13804	29	17905	19
3193	19	7875	1	13871	18	17956	8
3421	7	7888	5	14050	43	17982	12
3467	14	7993	2	14110	17	18190	25
3517	5	7997	24	14150	1	18205	34
3519	24	8125	29	14362	22	18220	7
3671	29	8227	9	14391	46	18254	24
3681	43	8368	13	14502	7	18363	7
3708	29	8486	48	14579	24	18381	38
3782	45	8765	27	14607	6	18526	35
3835	15	8874	2	14647	44	18682	9
3931	24	9149	23	14678	13	18880	10
3946	32	9218	36	14689	48	18922	17
3970	2	9319	50	14690	2	19017	30
3977	46	9563	34	14745	7	19021	7
4043	9	9620	34	14799	13	19026	15
4045	22	9650	18	14839	3	19045	4
4093	30	9655	13	14931	38	19109	6
4236	47	8772	27	15026	24	19243	36
4319	8	9915	2	15165	39	19248	49
4527	3	9958	27	15196	37	19345	10
4615	46	10113	10	15237	41	19350	12
4685	25	10142	5	15262	17	19395	44
4711	41	10209	14	15283	16	19617	4
4833	37	10383	6	15300	1	19809	4
4938	36	10454	33	15325	40	19850	5
5066	19	10494	3	15393	7	19882	6

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԹԻՖԼԻԶԻ ՎԱՃԱՌԱՆՈՑ
(Մարտի 21-ին).

ՈՍԿԻՆ. (պօլուիմպէրիալ) . . .	6 ռ.	8	կ.
ԲԱՄԲԱԿԸ Երևանու	4 „	60	„
„ երկրորդ տեսակը . .	4 „	50	„
„ Ամերիկաի սերմից .	6 „	80	„
ԲՈՒՐԴԸ Թուշի	8 „	—	—
„ „ երկրորդ տեսակը	7 „	60	„
„ Թարեքեամի	4 „	—	—
ՇԱՔԱՐԸ Ռուի (Բրօդկու)	7 „	40	„
„ „ միւս տեսակը . .	7 „	35	„
„ գագրանիցու տրանցիդ.	5 „	50	„
մաքուր վճարած . . . . ,	8 „	90	„
ՇԱՔԱՐԱԽԱԶԸ Ռուի	6 „	20	„
ԴԱՀՎԱ Լիվանի լաւը	14 „	50	„
ԴԱՀՎԱ Մօկօ, շատ լաւը . . .	16 „	50	„
„ Մարտինիկայի, ցածրը .	13 „	50	„
ԱԼԻՒՐԸ Երևանի առաջին տեսակը	1 „	60	„
„ „ երկրորդ տեսակը	1 „	55	„
ԱԼԻՒՐԸ Գանձու հասարակ . .	1 „	80	„
„ Շորագեալու	1 „	60	„
ԳԱՐԻՆ Երևանի	1 „	15	„
ՊՂՊԵՂԸ	12 „	—	—
ՇԻՐԲԱԽՏԻ ձէթ	9 „	70	„
ՄՈՄ	12 „	80	„

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՆՈՑ

ՓՈԽԱՆԱԿ. բարաթ պօլս. . . վճա. . . 6—76
„ „ Թաւրիզում վճա. . . 4—82
ՄԱՐՍԷԼ և Փարիզ, 100 րուբլին աժէ. . 345 ֆր.
ԼՕՆԴՕՆԻ վերա, (Օդէսայի կուրսը)
7 րուբլի 36 կոպէկը աժէ . . . . 1 լիրա.
ՄԱՐՍԷԼՈՒՄ բամբակի 50 քիլօ
(3 փութ 2 գրվ.) ծախվում է . . . 73 ֆրանկ
ՄԱՐՍԷԼՈՒՄ Երևանու Ամերիկ. սերմի բամբակը ծախվում է . . . . 97 ֆր.
ՄԱՐՍԷԼՈՒՄ Թուշի սպիտակ բուրդը ծախվում է . . . . 103 ֆր.
„ գառան բուրդը աժէ . . — —
„ Թարաք. բուրդը աժէ 75 ֆր.
„ Ղարաբ. բուրդը աժէ 60—65 ֆր.

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ՎԱՃԱՌԱՆՈՑ:
(Մարտի 9-ին)

ԼՕՆԴՕՆ.—մի ռուբլի աժէ 32 23/32 պէնս (փոխանակ 40 պէնս).
ՓԱՐԻԶ.—մի ռուբլի աժէ 347 սանտիմ (փոխանակ 400 սանտիմ).
Առաջին ներքին 5% փոխառութեան տոմսակ 154½
երկրորդ 151½
5% Բանկի տոմսակ „ 1 շրջանի 95
„ „ „ 2 շրջանի —
„ „ „ 3 շրջանի —

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԾԱԽՎՈՒՄ Է քաղաքում (Սօլօլակում) 500 սաժէն տարածութեամբ մի հող: Գնի մասին կարելի է տեղեկանալ Կ. Կրիժանովսկու տանը, կօնսուլի փողոցում Թիֆլիսի մէջ:

Дозволено Цензурою. Тифлисъ, 21. Марта 1873 г.
Ծէրէթլի և ընկ. (նախկին Դուքէլիրի) տպարան
Խմբագիր—հրատարակող Գրիգոր Արծրունի